

Foto's Sake Elzinga

Binnenkort krijgen bewoners in de regio van reinigingsbedrijf Avalex geld als ze gescheiden afval brengen. Dat kan jaarlijks circa 100 euro per gezin opleveren. Het initiatief past in het streven om afval te hergebruiken.

Beloon burgers voor hun afval

Door onze redacteur
HANS BUDDINGH*

In een afvalcentrum van regionaal reinigingsbedrijf Avalex deponeren de laatste bezoekers hun afval in de grote containers. In de branche heet dit een 'milieustraat', een rij containers voor recyclebaar huishoudelijk afval: papier en karton, textiel, metaal, hout, plastic, gips, gft, klein elektronisch afval. Daar hoeven inwoners van Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Wassenaar niets voor te betalen. Tot zo ver geen nieuws. Maar Avalex komt met een primeur.

„Wij gaan mensen belonen als ze gescheiden afval brengen”, zegt directeur Peter Floor. Dat is betaalbaar, omdat Avalex verdient aan verkoop van herbruikbaar afval. Bewoners krijgen vanaf september per kilo en per afvalsoort geld. Dat kan elk huishouden zo'n 100 euro per jaar opleveren. De vuilniswagens van Avalex blijven het restafval ophalen, waarvoor bewoners de lokale afvalstoffenheffing betalen. Floor schat dat afvalinzameling straks per saldo nul euro kost.

Het initiatief past in het streven van de overheid om afval zo veel mogelijk te hergebruiken. Dat spaart dure grondstoffen en levert milieuwinst op. Volgens advies- en ingenieursbureau DHV wordt slechts iets meer dan de helft van het huishoudelijk afval in Nederland gescheiden en gerecycled. De meeste afvalscheiding vindt plaats door huishoudens ('bronscheiding'). Bij 'nascheiding' in installaties kunnen afvalfracties vervuild raken, wat recycling bemoeilijkt. Een derde van de gemeenten stimuleert burgers afval te scheiden met een gedifferentieerd tarief ('diftar'): vaak alleen een heffing voor restafval, via dure vuilniszakken bijvoorbeeld. In grote steden als Amsterdam, Den Haag en Rotterdam wordt slechts circa 15 procent van het huishoudelijk afval gescheiden. In de meeste kleinere gemeenten is dit 60 tot 90 procent. „In Amsterdam kun je drie hoog achter moeilijker containers zetten”, zegt milieuviseur Paul Mul van DHV. Het heeft volgens hem ook te maken met „een andere mentaliteit van burgers” die minder goed meewerken. Ook is in Amsterdam en Den Haag het aantal centrale brengevoorzieningen gering.

In Amsterdam gooien bewoners bijna al hun afval in ondergrondse restafvalcontainers in de straat. Directeur Floor van Avalex: „Dit ontmoedigt elk initiatief. Mensen den-

ken 'Ik betaal er toch voor.'”

De gemiddelde inwoner produceerde volgens DHV in 2009 circa 550 kilo afval, waarvan 25 procent grof afval. De helft werd niet gescheiden. Zo gaat 4,6 miljoen ton restafval, ook veel kunststof, de oven in. Saillant detail: in gemeenten met veel afvalscheiding is de afvalstoffenheffing

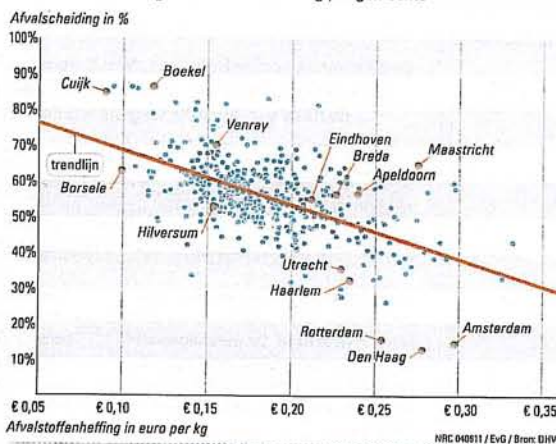
relatief laag (zie graphic). Reden: gemeenten krijgen inkomsten uit recycling. Volgens Mul van adviesbureau DHV zien gemeenten onvoldoende de financiële en milieuvordelen van afvalscheiding. Met collega Wim van Lierop maakte hij een berekening. Als alle huishoudelijk papier, glas, kunststof, textiel en gft worden her-

gebruikt, daalt de CO₂-uitstoot met 5,6 miljoen ton; ruimschoots die van 1 miljoen personenauto's. Of: een vijfde van de resterende klimaatdoelstelling tot 2020.

Volgens de DHV'ers levert recycling gemeenten bovendien 250 miljoen euro per jaar op. Ze zijn 400 miljoen extra kwijt aan gescheiden inzameling. Daartegenover staat 650 miljoen besparing op verwerking en verbranding. Volgens Mul moeten gemeenten daarom meer als „registreur” van grondstoffen optreden.

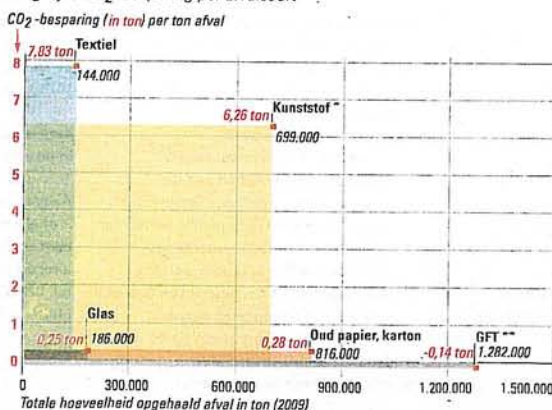
Hoe meer afvalscheiding, hoe minder heffing

Relatie afvalscheiding en afvalstoffenheffing per gemeente

CO₂-winst grootst bij recycling van kunststoffen

Mogelijke CO₂-besparing per afvalsoort

* Kunststof (o.a. plastic) levert de meeste CO₂-reductie op omdat fabricage veel energie kost terwijl verbranden van dit uit olie gemaakt materiaal veel CO₂-uitstoot veroorzaakt.

** GFT levert geringe CO₂-uitstoot op door energieverbruik bij compostering.

NRC 040611 / EvG / Bron: DHV

Bij recyclingbedrijven en gemeenten is er onzekerheid over het rijksbeleid. Zo wil het kabinet vanaf 2013 de jaarlijkse 115 miljoen euro verpakingsbelasting als bezuiniging in de schatkist laten vloeien en niet langer gebruiken om gemeenten te vergoeden voor inzameling van kunststofafval en bestrijding van zwerfafval. Koepelorganisatie VNG waarschuwt dat gemeenten gedwongen worden de afvalstoffenheffing te verhogen: „De burger betaalt dan twee keer voor de inzameling; via de verpakingsbelasting en via de afvalstoffenheffing.” Volgens Floor van Avalex betekent het dat kunststof als restafval „massaal” in de oven verdwijnt.

De verleiding om afval te verbranden, is groot door lage tarieven wegens overcapaciteit. Dat speelt bijvoorbeeld in Amsterdam met z'n gemeentelijke Afval Verbrandingsinstallaties (AVI's). Exploitanten zoeken afval om ovens draaiend te houden. Bovendien krijgen AVI's rijks-subsidie bij efficiënte energieopwekking. Kostte het verbranden van een ton afval ooit 150 euro, nu kan het voor minder dan 40 euro. „Zo gaat recycling niet meer lukken”, zegt directeur Max de Vries van brancheorganisatie BRBS-Recycling. Volgens De Vries is er voor recyclingbedrijven nu een „ongelijk speelveld”. Hij wijst op nog een belangrijke ongelijkheid: uit studies blijkt dat recycling meestal grotere CO₂-voordelen oplevert dan verbranding, toch telt de gerealiseerde CO₂-reductie bij verbranding mee bij de klimaatdoelstelling, die bij recycling niet. BRBS-Recycling stuurde vorige week een brandbrief naar staatssecretaris Atsma (Milieu), die deze maand met z'n lang verwachte 'afvalbrief' komt over zijn beleid. De Vries vreest dat rijksoverheid en gemeenten een „terugtrekkende beweging” maken. Hierdoor mist Nederland volgens hem ook een kans z'n „kennis en kunde” op gebied van hoogwaardige afvalverwerking en recycling in Europa te benutten.